

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2

15 " " " " 3

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatorovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar velja:
Za celo leto . . . 10 gr. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gr. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom oddan velja 40 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Italija ponižana.

Kar je zastopnik unajnega ministerstva Kallay rekel, namreč da od Italije nemamo nič upati pa da se je tudi nemamo bati; in kar je dostavil še grof Andrassy, namreč da bi vojska z Avstrijo pogubna bila le za laškega kralja samega, to je vsakako veliko ponižanje za Lahe, ki radi s toliko mogočnostjo govoré o svoji sili in Avstrijo zaničujejo. Da sta se dva Madjara poslužila takih besedi, to je nekako čudno, saj so bili Madjari in Lahi vedno prijatelji; pa dopisnik „Politike“ razkriva uzroke, zakaj se je v ogerski delegaciji tako govorilo. Rečeni list namreč poroča, in on naj bo porok za resničnost tega poročila, da sta tista dva laška ministra (Depretis in Mancini), ki sta spremljevala laškega kralja na Dunaj, šla k našemu cesarju in mu rekla, naj z lepa odstopi južne Tirole laškemu kraljestvu, če si hoče pridobiti prijateljstvo laškega naroda. Taka predrznost, zahtevati, da bi naš cesar brez boja odstopil en kos svojega cesarstva, ker tam slučajno Lahi prebivajo, ta nesramnost morala je kaznovana biti, in Kallay pa Andrassy sta prevzela nalogo, da Lahom stališče pojasnita in jim posvetita, kakor jim gre. To sta tudi storila, ter rekla, da mi laškega prijateljstva ne potrebujemo in da se njihove jeze ne bojmo. Če je stvar taka, in zelo verjeten obraz ima, potem se je Lahom prav zgodilo, da se je njih ošabnost in nenastitenost ponižala.

Da bi morala vsaka dežela, vsako mesto in vsaka vas pod Italijo pasti, če so stanovalci Lahi ali če laški govore, in ravno tako

vsako nemško mesto pod Nemčijo, vsako slovensko mesto pa pod Rusijo, to je neumnost, ki se nikdar izvesti ne dá, in to pravilo tudi nikakor ni potrjeno za mednarodno pravo. V resnici Lahi nemajo druge pravice do Trsta in do Trentina, ko to, da se sklicujejo na narodnost omenjenih krajev. Kaj pa, ko bi mi po istem narodnem pravu zahtevali beneške Slovence nazaj? Naš cesar ima gotovo pravico, če imajo Lahi pravico, zahtevati Trst. In dalje, če velja narodnost, zakaj pa Lahi zahtevajo slovensko Istro? Zato ker v svoji prevzetnosti samo laškemu narodu pripisujejo pravico vladanja, isterske Slovence pa imajo za neko čedo ovac, ki nima človeških pravic. Ta ošabnost laška se mora enkrat kaznovati in prav privoščimo jim ponižanje, ki so ga doživeli v naših delegacijah!

Tudi v Odesi na Ruskem se laški govori, zakaj Lahi ne zahtevajo še Odeso? Ravno taka je z Aleksandrijo. Ta bi bila lepa! Če bi se Lahom kakšno mesto dopadlo, poslali bi tje nekaj laških družin, potem pa bi rekli: „To mesto spada k Italiji, ker je prebivalstvo laško!“ Znano pa je, da se Lahi sklicujejo, kjer jim kaže, tudi na geografično lego; oni vedó, da Postojna ni laška, to pa zahtevajo za Italijo, ker pripada, kakor pravijo, po geografični legi k Italiji. Toraj, kjer se jim zdi, sklicujejo se na narodnost, kjer jim bolj kaže, pa zopet na kaj drugega. Najboljši odgovor na take predrzne zahteve bi bil ta, da se jim z orožjem v roci posveti! V nadomestnji tega pa smo za sedaj zadovoljni s ponižanjem, ki ga morajo občutiti, če berejo poročilo o razgovoru v ogerski delegaciji.

Italija, ki se je štela med velesile, mora zdaj slišati, da se je nihče ne boji in ne trga za njeno prijateljstvo. Kadarkoli je Italija s kako večjo oblastjo vkup trčila, vselej je bila tepena. Papeža ali male vojvode Modene, Parme, Toskane premagati, to ni nobeno junastvo. Poleg svoje vojaške slabosti je pa Italija še vsa razjedena in v neredu na znotraj. Vsak mesec imajo tam novo ministerstvo, silijo se močje k vladi, samo da h koritu pridejo, kedar so se nekoliko najedli, zvežejo se stranke zopet proti vladi, jo vržejo in postavijo novo vlado. O resnem delovanji, o trdnih načelih tam ni govora; zato se katoliška stranka niti ne vdeležuje volitev in zborov, ter gospodarijo sami liberalci toliko razkošneje, ker jim manjka značajne opozicije. Kralj je brez vse moči in veljave v deželi. Kar Garibaldi hoče, to velja. Rudečkarji, brezverci, prostozidarji in republikanci imajo prvo besedo, sčujejo ljudstvo in strahujejo kralja; pri prvi priliki hočejo kralja spoditi in proglasiti republiko. Slabost na zunaj in na znotraj, to je osoda laškega kralja in njegove dežele. In taka država brez pravne podlage, brez moči in značajnosti, hoče urivati se med stare in spoštovanja vredne velesile, kakor je Avstrija ali Rusija? Italija naj bo vesela, če jej to pusté, kar ima, ne pa da bi svoje lakomne oči obračala še po novih deželah, kjer nima nič iskati. Če si ne zapomni nauka, ki ga je dobila v ogerski delegaciji, doživela bo še hujši ponižanje, ki mora prej ali slej priti, ker vsaka krivica le en čas trpi.

Flavijsa.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXII.

„Si non meminero tui, Jerusalem.“

Seli so že naprej hiteli njih prihod oznaniti. Vsed tega so bili častno sprejeti; prefekt jih je prosil, naj sprejmo njegovo palačo za kraj, kjer se ustanove. Pa Emilija ne sprejme ponudbe, ktera je pristojala njenemu rodu, imovitosti in veljavi, izvolivši si oni samostan, kjer je bival očak. Ta je sprejel nove svoje goste s tisto odličnostjo, ki se je spodobila njegovim ostrim in prostim navadam.

Pa kje je bila Metela, Principija, Paulina, Flavijan in drugi romarji, ki so odpotovali še pred njimi? Nemirne sta postale Emilija in Flavija, ker sta menile, da jima prihite naproti. Od kodi ta nenavzočnost ta trenotek? Kaj važnega je zadržuje? Iz lastne skušnje so se naučili bati se naključeb. Na vse zadoje zvedo še le, da njih prijatelji bivajo na Oljski gori in sicer v onem samostanu, ki je bil pred

kratkem sezidan na mestu smrtnih težav in nebohoda gospodovega. Tjekaj so pribegali prav radi tisti ljudje od zahoda, ki so posebno iz Rima bili pregnani ali kakor si bode bežati morali.

Da bode sledeče bolj jasno, moramo tukaj malo nazaj seči v povest, da najdemo tiste dve osebnosti, katerih uloga ima znamenita postati.

Prva je tista ošabna pa strašljiva ibêrka, Melanija z imenom, ki je malo da ne grob svojega moža in zibel svojega otroka z nogami teptala.

Drugi je bil pa tisti prijatelj Eusebijev, ki mu je bil nekega dne sporočil novico o Flavije zaročitvi, tisto novico, ki mu je bila odločilna. Imenoval se je, kakor se še spominjamo, Bonos, ki je v Rimu veljal za Euriala, čegar Nis je bil Eusebij. V krogih učencev in po učilnicah se je mnogo o njunem prijateljstvu govorilo. Izrazi pesnika: dimidium animo ali pars vitae niso bili zadostni, da bi povedali tisto edinost duš, ktero so videli pogani med Orestom in Piladom, kristjani pa med Davidom in Jonatom.

Od strani Eusebijske je bila resnična, po-

štena, globoka. Njemu bi se bilo zdelo prav naravno, da življenje svoje daruje za prijatelja. Pri Bonosu pa to ni bilo tako; zunanost ni odgovarjala notranjosti; ni bil povsem to, kar se je kazal. To skazovanje bilo je pretirano. Vsako udanost, samo da je bila mogoča, hotel je objaviti. A kdor je globlje videl, ta je spoznal, da Bonosa ujeda skrivna zavist. Eusebijevi uspehi, njegova slovečnost, njegova priljubljenost, to mu je težilo, hudo težilo srce. Posebno zadnje mu ni dalo pokoja. Ta občut mu je delal trpljenje, da njegov prijatelj, kterega zmožnostim je bil enak, kterega uspehe je v gimnaziju dosegal, da ga v priljubnosti v plemenitaških krogih prekosi, da ga poslušajo, kakor prerokovališče, in da ima do vseh tako velik upliv. Ker je bil zvedel nekaj stvaric o razmeri Eusebija do Flavije, veselil se je nezvesto, potuhnjeno; s pretvezo prijateljske udanosti poslal mu je pšico, ki naj ga srčno rani in sicer na tak način mu jo je bil uročil, da si jo je Eusebij sam v srce zasadi.

Melanija ni bila dosti boljša, gojila je skrivoma enake neblage namene. Bila je častilakomna, preuzetna, silovita; v vsem, kar je delala in želela, kazala je nebrzdano strastnost. Dasi

Postava glede prepovedi eksekutivne prodaje kmečkih posestev.

Pri nas obstoji postava, ki ne dovoljuje, da bi smeli upniki v prepoved dejati ali eksekvirati dohodke vradnikov, ako ne znašajo čez 600 gld. na leto, češ, da bi ne mogli s svojimi družinami živeti, ako bi vsaj 600 gld. letnih dohodkov ne imeli. Ta postava je jako previdna in marsiktero družino obvaruje pred popolnem obožanjem in pomanjkanjem. Ker so pa pred državo vsi državljani enakopravni, zbudila se je bila že zdavnej želja enako postaviti tudi za druge stanove in še posebno za kmečke posestnike. Ako se je dozdej kmet zadolžil, in svojega dolga, ali morda še celo obresti ni mogel plačati, šlo je posestvo na boben, prejšnji lastnik pa s svojo družino je dostikrat prišel v največo revščino, zlasti ker se pri takih eksekutivnih ali javnih dražbah posestva dostikrat prodajajo čisto pod nič. Tako se nam je prav iz zanesljivega vira pravilo, da je na Dolenjskem hranilnica ljubljanska kupila po 5 in 600 gl. zadolžena posestva, sodnijsko cenjena na 5 do 6 tisoč goldinarjev.

Ker je pa kmečki stan pravi temelj in podlaga države, ki bi z uničenjem kmetijstva prišla sama v nevarnost, zato se je po vseh deželah med prijatelji kmečkega stanu zbudila želja po postavi, ki bi varovala kmečke posestnike pred popolno prodajo njihovega posestva in zabranjevala, da bi vsled takih prodaj kmečke rodovine ne prišle na beraško palico. V nekterih državah take postave že obstojé. V Ameriki ima n. pr. vsak posestnik pravico en del svojega posestva do vrednosti 5000 dolarjev (skoraj 12000 gld.) v zemljišni knjigi posebej kot svoje „domovje“ vknjižiti, in kakor hitro je to vknjiženje dovršeno, se omenjeni del posestva ne more eksekutivno prodati in posestniku pa njegovi družini ostane vsaj to domovje, ako so mu upniki vzeli drugo imetje. To posestvo se sme prodati le tedaj, ako ga je lastnik svojemu upniku zastavil in ga ne more rešiti. Razun tega obstoji tam tudi še druga postava, ki natančno določuje, kaj se sme kmečkim dolžnikom, ako ne morejo svojega dolga plačati, zarubiti, kaj pa ne. Ta postava pa ne velja samo za kmeta, ampak tudi za obrtnike ter se opira na čelo, da mora

vsak državljan imeti nekoliko dohodkov, ki so mu za vsakdajni živéž neobhodno potrebni.

Avtonomistična večina našega državnega zbora se je v klubovih razpravah že precej prvo leto pečala s to rečjo ter spoznala potrebo postave, ki bi naše kmečke prebivalce varovala popolnega ubožanja, kakor prej navedena že obstoječa postava varuje male vradnike. Prepričani smo, da naši poslanci te reči ne bodo izpustili izpred oči in da se je bodo zopet poprijeli resno in krepko. Povoda bodo imeli za to še več ko prej. Tudi dolenji avstrijski deželni zbor se je namreč letos pečal s tem vprašanjem, ter je v svoji zadnji seji sklenil sledečo resolucijo: „Vlada se naprosi, naj preiskuje, kako bi se določili deli kmečkih posestev, ki bi se ne mogli eksekutivno prodati, ter naj dotično postavo državnemu zboru predloži v razpravo“. Ker smo že uvidan opomnili, da hoče sedanja vlada svojo pozornost obrniti zlasti na gospodarske zadeve, smemo za trdno pričakovati, da bode ta nasvet dolenjeavstrijskega deželnega zbora vzela v resni pretres. Državni zbor sam v tem oziru ne more nič storiti, ker ima samo vlada po svojih organih priliko pozvedeti, koliko posestva je v raznih krajih eni družini neobhodno potrebnega za vsakdanji živéž. To vprašanje tirja sicer velikih preiskav in poizvedb, ker so v raznih deželah in celo v posameznih krajih ene dežele razmere različne, vendar pa se nadejamo, da je vlada v tem oziru že dozdej kaj storila, in da bo še v teku prihodnjega državnega zbora zbornici predložila načrt dotične postave.

Politični pregled.

V Ljubljani 11. novembra.

Avstrijske decele.

Nekaj **bosanskih** nekdanjih vstašev je podpisalo pismo do angleskega ministra Gladstona, v katerem se britko pritožujejo čez avstrijsko vlado, da ona Srbe zatira in vedno večje davke naklada, sicer pa nič ne stori za blagostanje dežele. Grozé tudi, da se hočejo vzdigniti in se Avstrijancem zoperstaviti z orožjem v roci. Če to pismo ni izmšijeno, potem bo težko šlo z novačenjem v Bosni in Hercegovini, kakor ga naša vlada namerava

Istina je, in to smo slišali že od več strani, da se v Bosni nemški uraduje ter ponemčuje; po drugi strani pa zopet Madari gredo Turkom, svojim prijateljem na roke. Tako se kristjanski Srbi res v nekoliko meri po pravici pritožujejo. Po drugi strani pa se ne bomo motili, ako izrečemo sum, da največ srbska omladina in sploh velikosrbska stranka podpihuje v Bosni Srbe in Turke zoper Avstrijo. Srbe namreč boli, da Bosna ni prišla pod Srbijo, kakor so iz početka mislili. Pod srbsko vlado pa bi bili zadovoljni edini pravoslavni, katolike pa bi srbska vlada go'ovo zatirala, turškim begom bi bila morda vse vzela, in tako bi imela Turke in katolike proti sebi, nezadovoljnost bi bila še večja, in Srbija bi bila preslaba, da zatre kako ustajo, če bitaka buknila v Bosni. Avstrija je strpljiva vsaj v verskem oziru, in prepričani smo, da je laž, kar ti Srbi po svetu trosijo, da naša vlada zatira srbsko pravoslavno cerkev. Nasprotno pa sami vemo, kolikor Srbe po vseh poročilih poznamo, da bi katoliško cerkev in njene vernike v Bosni fanatično preganjali kot „šokce“, „Hrvate“ in sovražnike „srbskega carstva“. Prej ko Srbija, bo še Avstrija poravnala verske prepire na jugu. Kar se pa davkov tiče je naravno, da vsaka država davke pobira, to bi storila tudi srbska vlada. Avstrijska vlada dela v Bosni železnice, napravlja ceste, in ustanovlja druge naprave, kakor bi jih Srbija s svojimi skromnimi močmi ne zamogla. Toraj se ne moremo posebno navdušiti za srbske klice na pomoč, čeravno po drugi strani zopet obžalujemo, zakaj se Bosni ne dá narodna jugoslovanska vlada, zakaj se je dežela izročila v oblast Nemcem in Madjarom, pa ogerskim judom, da z narodom delajo samovoljno po svojih nemškobirokratičnih in madjarsko-oholih, pa judovsko-lakomnih nazorih in predsodkih. Naj bi se dežela združila s Hrvatsko, pa bo kmalo vse v redu. Bosno so osvojili večinom slovanski vojaki, zakaj se smatrajo zdaj Nemci in Madjari kot nje edini gospodarji?

Imenovanje grofa **Schönborna** za cesarskega namestnika na Moravskem je naše ustavoverce nemilo izneadilo, ker je grof Schönborn kot ud gosposke zbornice pripadal konservativnej stranki. Taaffe je pa prav storil da je za dvojezično deželo izbral tacega na-

je bila v Rimu dokaj imenitna, poznana, bila je vender le tujka; to jo je trgalo, da ni imela tiste oblasti nad plemenitaškimi krogi, ktera ji je po njeni misli šla. Trpeti ji je dajala misel, da jo Emilija otemneva po svetni mogočnosti, Metela pa s kristjansko svetlostjo. Te dve gospe, kterima je bila enaka po rodu in po bogastvu, če ji ni pressegala, sta ji budile zavist. Družba aventinske gore ji je mir kalila. Ker ji ni mogla načelovati, pa še nje ud ni tela biti in nosila se je z miseljo, da zbere lastno društvece.

Treba ji je bilo zaveznika; potrebovala je Eusebija, se reče moža, čegar nadarjenost in slovitosť bi ji pomagala, da dobi privržencev.

Bonos je bil tu, kakor da ga je bil kdo klical. Ona ga je bila koj sposobnega spoznala, on pa je spoznal nje misel in skupno sta se lotila dela, da ustanovita samostansko občino.

Toda v Rimu ni bilo mesta, kraj je bil že posečen in torej ni bilo uspešnega izgleda. Vedno rastoče izseljevanje pa, ki se je vilo od Rima pa do svete dežele, ju privede na misel, da bi tjekaj presadila svoje osebstvo, namene, osodo. In da nikomur prikrito ne ostane, da zve celi Rim, da že naprej vzbudi

strmenje, zato je naredila Melanija tak načrt, namreč: odtegniti se svetovnosti in iti v samoto. Nekatere je navdajal tak namen s spoštovanjem, nekatere pa z jezo. Res je vrela k nji cela vrsta pregorelih pa odkritosrčnih duš, ki so bile naveličane nevihtnega življenja med svetom in pa gledati razpade starega sveta, ki so torej krepenele po samoti in tihoti, v kristjanskem življenju in pokorilih.

Ta nova ustanovljena domača cerkev ali samotarska občina je že obstajala dve leti v Palestini in hvala neizmerni premožnosti Melanije, zavzemala je na Oljski gori prostorne samostane. Kakor srednja stvar med bivanjem v samostanu in med svetom bile so tukaj tudi velike gostivne na Melanine stroške zidane na višinah proti Jeruzalemu.

Spočetka si najame stanovanje Metela in nje spremstvo v eni teh gostiven, v kteri žive, kolikor mogoče, tako kot na gori aventinski. Ali neprestane prošnje Melanije, naj Metela pri njej v samotnosti biva, storile so, da se ji je bila Metela vdala. Melaniji pa je bilo na tem veliko, vse ležeče. Kajti zavistna Iberka se ni bala ničesar bolj, nego jedra tiste občine, kteri je bila tako sovražna. Ob enem pa ji ni

bilo nič slastnejšega, kakor če jo spravi pod svojo oblast in slavne prijateljice Eusebije pod svojo mogočnost.

Sicer so pa one dobro vedele, kako da se Melanija svoje zmage veseli in precej bi bile ponudbo odbile, ako ne bi bile potrebovale dušnega voditelja in delivca svetotajstev — duhovnika. Večkrat so bile že prosile jeruzalemskega škofa, da bi jim ga privolil, pa jih je vselej zavrnil na Bonosa.

Tako so stale te stvari, ko so naši romarji v Jeruzalem prišli. Komaj se je bila novica o njihovem prihodu raznesla, vzdignila se je vsa naselba Oljske gore, da jih sprejme. Bonos in Melanija kazala sta največjo oveselenost. Ker so jih zedinila sama nebesa, zato morajo, tako sta djala, tudi zedinjeno prebivati. Bog če tako, to je očitno. Po tolikih in tako mnogovrstnih neizgovilih jih je zato skupaj pripeljal, da mirno in veselo skupaj žive na oni zemlji, ktero je sam božji človek posvetil!

Takim besedam je Eusebij le začasno pritril; njegov namen je bil drug.

Med tem pa, da ga more izvesti, pripravljali so se, da obhodijo svete kraje. Očak, dobrodušen a slabosrčen mož, ki jim je sedaj

mestnika, ki nima sovraštva do nobene obeh narodnosti. Novi namestnik bo danes pred cesarjem slovesno prisegel.

V delegacijah sta Kallay in Andrássy popravljala svoje prejšnje izjave o Italiji. Svet bo pa le prvotnim izjavam več verjel, namreč da Avstriji ni dosti lažje na laškem prijateljstvu, ker jej ta niti koristiti niti škodovati ne more, kakor se je Kallay kot zastopnik zunanjega ministerstva izrazil.

Vnanje države.

Francoski minister Ferry je s svojimi tovarš včeraj odstopil, in Gambetta je dobil od predsednika republike nalogo, da sestavi novo ministerstvo.

Ne ve se še, kaj bodo **Lahi** k temu rekli, kar se je v ogerski delegaciji o njih kraljestvu govorilo. Čeravno so se skušale drugi dan izjave Kallayove in Andrássyve poravnati, vendar so Lahi dovolj zvedeli, da se bodo prijateljstvu z Avstrijo z vsemi močmi upirali, ob enem pa so tudi spoznali, kako malo se v Avstriji njih ljubezen išče in njih moč cení.

Iz **Berlina** se poroča, da hoče Bismark zopet enkrat odstopiti in da je rekel, da se bo moral vsak njegovih naslednikov na katolike naslanjati, ker se program naprednjakov ne sklada z monarhijo. Bismark bojda pravi, da je že sit večnega zbadanja, ker se njemu vse podtka, kar je slabega v državi. Mi menimo, da je grožnja z odstopom le nova komedija njegova in da hoče s tem od cesarja dobiti novih pravic in privilegij, s katerimi bo brezobzirno ravnal proti svojim nasprotnikom. Pravijo, da se približuje katoliški stranki, in to je tem bolj verjetno, ker brez nje ne more večine imeti v zbornici, razen če bi se vnovič sprijaznil z liberalci in fortšritlerji, ki ga vsak dan v listih napadajo, in ki goje na tistem celo republikanske misli; toraj je cesarju in Bismarku skor nemogoče, taki stranki vlado izročiti.

Iz **Beč** se poroča, da ima Ignatijev postati minister znanjih zadev. Sposoben bi bil pač naj bolj za ta posel, vendar verjetnih poročil še nimamo. Sicer pa se dan v Rusiji bavijo z vprašanjem, kako bi zatrli žganjarsko kugo. Sklican je bil v tej zadevi svet modrih možakov, ki so se izrekli za to, naj se vsem

judom prevové žganje prodajati. Valed tega je velik jok v Izraelu.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 9. novembra. (Novi cesarski namestnik moravski.) Kakor strela z jasnega neba zadela je vstavoverce novica, da je cesarski namestnik na Moravskem postal dr. Friderik grof Schönborn. Novi moravski namestnik je drugi sin lani umrlega grofa Ervina [Schönborna ter še le 40 let star; rojen je namreč 11. septembra l. 1841; dalje je doktor prava, častni ud malteškega viteškega reda in dosmrtni ud gosposke zbornice. Poročen je od l. 1869 z grofico Terezijo Černin. Liberalni listi se togoté nad tem imenovanjem ter se nad novim namestnikom moravskim zlasti zaradi tega spodtikujejo, da je „klerikalec“. „N. fr. Presse“ spominja na program njegov, ki ga je objavil, ko je kandidiral v Pilzenskem kmetijskem okraji, in v katerem je povdarjal, da se hoče s českimi poslanci potegovati za razširjenje deželne avtonomije, za česko državno pravo, za ravnopravnost českega jezika v šoli in vradu, za krščansko izrejo otrok in za skrčenje šolstva od 8 na 6 let. „Deutsche Zeitung“ tarna, da je Moravska dežela, kjer do zdaj ni bilo narodnih prepričkov (?) českim zahtevam v roke padla, in da utegne grof Schönborn neizmerno škodovati nemštvu, za katero je kot fevdalec nevarnejši kot česki narodnjaki. Da se bode prikupil Čehom, bode moral pozabiti, da je nemške krvi. Dalje ta list omenja, da je prvi govor grofa Schönborna veljal Lienbacherjevemu predlogu, in da je hotel grof Taaffe s tem imenovanjem pokazati, da je pripravljen do vstrajnega boja z nemškimi liberalci. „Wiener Tagblatt“ grofu Schönbornu očita, da je dozdej govoril le pri shodih družbe sv. Mihela in da je bil glaven sodelavec lista „Vaterland“. „Fremdenblatt“, ki velja za vraden list, misli, da Schönborn sicer goji klerikalaa načela, da pa ni fevdalec po vsakej ceni. Dalje ta list priznava njegovo znanstveno prizadevanje ter bode moral grof Schönborn marsikako priljubljeno misel opustiti, ki se ne strinja s praktično upravo.

Vse drugači pa konservativni in narodni

listi sodijo o tej izvolitvi. Današnja „Politik“ se raduje nad njo in pravi, da je to imenovanje najodločnejši politično dejanje grofa Taaffeja. Grof Schönborn ni sicer odločen strankar, on je le strog konservativec ter želi enake pravice za vse, pa to imenovanje kaže, kje ima grof Taaffe iskati pomoči in kje je tudi gotovo najde. Pomenljivo je tudi to, da je bil konservativni grof Schönborn za cesarskega namestnika izvoljen v tem času, ko sta se grofa Widmanna in Dubsky, kateri bi bil tudi rad postal cesarski namestnik na Moravskem, od konservativne stranke ločila ter prestopila k ustavovercem. Vse toraj priča, da je grof Taaffe s tem imenovanjem pravo zadel in prav iz srca želimo, da bi enako odločnost razodeval v vseh rečeh. Tudi dežela Česka dobi skoraj cesarskega namestnika, ker je neki že gotovo, da bode baron Kraus stalno imenovan za službo, katero zdaj le začasno opravlja.

Iz Celovca, 6. nov. (Tukajšnja čitalnica.) Kakor vsako leto, tako tudi letos imeli smo začetkom novembra občni zbor, h kateremu se je bilo mnogo udov slavyanske čitalnice zbralo. Ker smo dobili sedaj jako prilično stanovanje v gostilni pri „Jelenu“ zato želeti je, da vsak narodnjak pristopi k temu edino na koroškem še živečemu društvu. Žalibog nekaj let sem se je marsikak tukaj bivajoči kujal, ter vsakojako uzroke našteval. — Vse to je sedaj se nekoliko spremenilo in videlo se je pri občnem zboru uže, da hočejo vsi stanovi ustopiti v delokrog naše čitalnice, da bomo tako zopet zložno vsi eden drugemu bratsko roko podali, kajti sloga jači nesloga tlači. V odbor voljeni so: G. g. J. Ferjančič predsednik, Fr. Ozbič podpredsednik in gospodar, L. Einspieler knjižničar, F. Schrey denarničar, in dr. J. Sket zapisnikar. Časopisov je naročenih: „Slov. Narod“, „Slovenec“, „Gospodar“, „Kres“, „Zvon“, „Trübine“, „Politik“, „Vaterland“, „Volkstimme“ in „Südtirolerische Post“.

Shajališča so vsako sredo, soboto in nedeljo zvečer in želeti je, ko bi duhovniki, kateri pridejo iz dežele ob sredah ali ob nedeljah tudi obiskovali našo čitalnico pri „Jelenu“ v I. nadstropju na sv. duha trgu.

kazal le svojo dobrosrčnost, a čegar slabodušnost so imeli kmali grenko občutiti, jim je olajšaval njih podjetje. V svoji pohlevnosti so se bili celo pritožili, da jih je sprejel s preljubeznjivo pozornostjo. Ker so bili prišli, da se ponižajo, so neradi videli, da so bili poveščavani, toda v tem pogledu je bilo ravnanje škofovo in ljudstva povsem odkritosrčno. Eusebija so slavili kot cerkve največjo luč, Flavijo pa kot živo mučenko deviške čistosti.

Ko pridejo vsi skupaj v veliko „mučiteljstvo“ imenovano cerkev, v kateri je bil hranjen križ in grob izveličarjev, zbere se vse krščansko ljudstvo, iz kojega ust zadoni veličasten hosana.

„Slavljena bodi, klicali so, hči Scipionov, presvetla Emilija! Češčena bodi mlada in čista Susana kristjanskih časov! Slavljen bodi novi Daniel, ki jo je sramote in smrti otel! Amen! Slava Bogu, čast njegovim služiteljem!“

Radovanje bilo je tako mogočno, tako enodušno, da je bila Emilija vsa zmešana. Vest je očitala, da je deležna takega slavljenja, ko je še poganka. Zatorej je precej prosila, po kratki a srčni molitvi milosti krščanstva.

Kraj je bil kakor nalašč. Marmorne table in dragi kameni, s katerimi so bile stene usta-

jenjske kapele okrašene, so dajali s svojim odsevom podobo, kakova da je preobračena duša. Krstišče bilo je blizu in skrivnosti voda je tekla od škofove roke na čelo že dovolj skušene in vtrjene pripravljence.

Od ustavijske cerkve do Golgate bilo je samo nekaj korakov. Emilija se je podala tje, spremljana od številnega občinstva. Kako da je ondi pred svetim lesom klečala, solze točila, kako da je vzdihovala in bolečine trpela, to tako je pozneje pravil Eusebij, to je videl ves Jeruzalem.

Videti je bila, kakor spremenjena, zamaknjena. Zmanjšani in odrezani les predstavil se je nje očem v prvotni svoji popolnosti in na tem lesu prikaže se ji Jezus, bičan, ranjen, mroč. Zdelo se ji je, da trni okoli njegovega čela k njej prihajajo in da se nad njo in nad njeno družbo v krogu sestavljajo, katero so imeli odsedaj na zemlji nositi, krono trpljenja, izdajstva in zapuščenosti.

To je bila za-nje preroška predpoda, ki se je imela kmali uresničiti.

Tri cele mesece so obhajevali skupaj vse tiste kraje, katerih so se držali stari in novi spomni, posebno pa svetopisemske in evangelijske sledi. Obiskali so kralja Davida sionski

grad, hišico petdesetdnovskega praznika, razvaline Herodove palače, potok Kedron, sploh vse, kar je spominjalo na svete skrivnosti. Sedaj pa je menil Eusebij, da je prišel ugodni čas, da izvede svoj prvi in nespremenjeni načrt.

Seveda, to je bilo naravno, da se ni htela od njega ločiti nobena njegovih prijateljic. Vsi so bili tega mnenja, da le začasno bivajo na Oljski gori kot gostje in zatorej so se povrnil, da druge vstanove tisto drago jim domačo cerkev, ktere živi kameni so bili oni sami.

Ali ta ločitev, o kateri so mislili, da se je nimajo bati, bila je Melaniji in Bonosu vir največje užaljenosti. Eusebijev sklep, ki je bil tako naraven, tako opravičen, zadel ju je kakor strela z jasnega. Plakala sta, prosila, obljubovala, dobrikala se, vse storila, da bi namembo podrla, a bilo je vse zabadava.

Od sedaj je pa začela kipeti v njunih dušah tiha jeza, ki je sprva skrita ostala, a ktera je pozneje toliko hujšo učinke in nasledke pokazala, kakor bomo kmali videli in kateri so bili toliko zlobniši, kolikor težavniši jih je bilo odvrniti.

(Dalje prih.)

Domače novice.

V Ljubljani, 12. novembra.

(Mil. knez in škof dr. Krizostom Pogačar)

so v sredo 9. t. m. zvečer ob 6. uri srečno došli v Ljubljano. Na kolodvoru jih je pričakoval in pozdravil g. deželni predsednik Wankler, več kanonikov, vodstvo bogoslovja z nekaterimi gg. bogoslovci, pa bogoslovski profesorji in domača škofova kaplana. Knez in škof se počutijo dobro, vendar se morajo še nekoliko varovati, dokler se oko popolnoma ne vtrdi in ozdravi.

(Naši državni poslanci) se odpeljejo v nedeljo zvečer na Dunaj v državni zbor. O božičnih praznikih bode zborovanje kakor po navadi za kake tri tedne prenehalo ter se nadaljevalo okoli 15. januarja po novem letu.

(Vabilo k prvemu javnemu Sokolovskemu večeru) v letošnji zimski sezoni, kateri se priredi jutri v nedeljo dné 13. nov. 1881. v čitalnični restavraciji s prijaznim sodelovanjem slav. pevskega zbora ljubljanske čitalnice. — Program: 1) Czerný: „Sokolova potnica“. — 2) C. M. pl. Weber: Ouvertura k operi „Oberon“. — 3) Dürner: „V tebi domovina“, zbor. — 4) Farbach: „Napitnice pri zarokah, valček. — 5) Fabjan: „Priateljica“, zbor. — 6) Czerný: „Venec“, pesenski potpourri. — 7) Lesinsky: „Moj stanak“, četverspev. — 8) Komzák: „Nj!“ polka franc. — 9) „Pred balom“, komična scena, predstavlja gosp. Per. Kajzel. — 10) Kaulich: „Raznice“, potpourri. — 11) Engelsberg: „Spomin na mladost“, zbor. — 12) Wagner: „Spomin na Tannhäuserja“. — 13) Czerný: „Pošta v zračnem balonu“, galop. — Muzikalni oddelek programa izvršuje vojaška godba pešpolka št. 26. veliki knez Mihajl. — Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za neude 30. kr. — K temu zabavnemu večeru slavno občinstvo ljubljansko najuljudneje vabi Odbor „Sokola“.

(Popotni kmetijski učitelj za Kranjsko) je od ministerstva kmetijstva dovoljen, katero želi, da bi se ta služba že letošnje leto oddala, morebiti po istih pogojih, po katerih je razpisana enaka služba za Goriško in Istro.

(Podkovska šola) v Ljubljani se prične v ponedeljek 14. t. m.

(Konscheg-Saul.) „Politik“ 7. t. m. v večernem listu izraža svoje začudenje, da vradna „Presse“, katero nadzoruje c. k. vladini svétnik vitez Wiener, tako zaničljivo in zabavljivo piše o narodu Českem. „Čemu Čehom še kaj odjenjevati ali privoljevati? Prisiljenim vradnim pisčem iz dobe Auerspergove dozdeva se že sedanje stanje nenaravno. V resnici moramo obžalovati, piše „Politik“, da v vladinih krogih še zdaj ne mislijo na to, takim kričačem usta zamašiti. Potrpežljivost naroda českega skoraj vsaki dan v resnici prav trdo skušajo.“ Tej čudni novici o vradni „Presse“ naj dodamo drugo še čudnejšo, da je namreč te dni iz Ljubljane v službo tega lista odšel bivši vrednik slaboglasnega „Laib. Wochenblatt“ večni abiturient Konscheg. Novica ta se nam je zdela neverjetna, pa se nam je poročala iz zanesljivega vira. Vzroki našega čudenja in strmenja pa so ti-le: 1. nam ne gre v glavo, kako morejo k vradnemu listu sprejeti v službo človeka, ki je bil dozdej odgovorni vrednik vladi tolikanj protivnega lista, kakor je „Laib. Wochenblatt“; 2. pa ne moremo umeti, kaj bi zamogli na Dunaji to človeče za drugega rabiti, kakor za raznašanje lista.

(Od tigra ranjeni Kreutzberg) je vendar le v smrtni nevarnosti. Bolnik je neki že dalje brez zavesti in se mu tudi meša.

(K obrtniškemu shodu), ki bo 15. t. m. na Dunaji. je južna železnica voznino za vdeležnike znižala na polovico. Dotične vstopne karte se dobivajo pri g. F. Železnikarju in se morajo glasiti na ime obrtnikovo. Zarad stanovanja naj se obrnejo do odseka obrtniškega shoda. Iz Ljubljane se ga bosta vdeležila kot pooblaščenca tukajšnjih obrtnikov gg. Klein in Železnikar.

(Dvojni zakon ali bigamija.) Premnogim bo še v spominu sodnijska razprava, ki se je vršila l. 1872 pri tukajšnji deželni sodnji zoper nekega Alfreda Meningerja viteza Lerchenfelda zaradi hudobije dvojnega zakona ali bigamije. Ta človek je bil šel namreč l. 1863 s cesarjem Maksom v Meksiko ter se je tam l. 1866 poročil z neko Rosario Perez. Ta zakon bil je 22. septembra 1866 pred posvetno, 4. oktobra 1866 pa pred cerkveno gosposko sklenjen, toraj vsestransko veljaven. L. 1867 se je Meninger popustivši svojo ženo v Ameriki vrnil v Evropo ter se je naselil v Novem mestu, kjer je pričel znanje s tamošnjo učiteljico Konscheg, kateri je zamočil, da je že oženjen, ter se ž njo 22. septembra 1868 poročil v Ljubljani. Prava žena njegova Rosaria Perez je med tem pozvedovala, kje je njen mož, in ko je zvedla, da se je v drugč oženil, ga je zatožila pri deželni sodnji, ki je l. 1872 reč v javni sodbi obravnavala ter Meningerja zaradi hudobije dvojnega zakona obsodila na 15 mesecev težke z enim postom vsaki mesec poostrene ječe in v zgubo plemstva. Zatoženca je tedaj zagovarjal ranjki dr. Razlag, ki je skušal dokazati, da zakon z Rosario Perez ni bil pravi in veljaven zakon. Vsled njegove pritožbe je res višja sodnja v Gradcu za vrгла prvo obsodbo ter zaukazala, naj se prej dokaže veljava in postavnost prvega zakona. Ta preiskava se je pričela, a Meninger je med tem časom živel z drugo zaročnico K. kakor pravi mož naprej ter je imel ž njo 7 otrok. Toda deželna sodnja, kakor tudi višja sodnja na Dunaji so razsodile, da je prvi zakon veljaven, zakon z gdič. Konscheg pa neveljaven. Vsled te razsodbe pričela se je zoper Meningerja nova sodnijska preiskava zaradi hudodelstva dvojnega zakona in v sredo 9. t. m. bila je pri deželni sodnji konečna obravnava, katero je vodil deželne sodnije svetovalec Saitz. Tožnik je bil državnega pravdnika namestnik g. Pajk, zagovornik zatožencev pa dr. Mošć. Sodnja je Meningerja viteza Lerchenfelda, bivšega poštnega ekspediterja v Novem mestu, spoznala za krivega, ter ga je obsodila gledé mnogih polajšavnih okoliščin na dva meseca težke z enim postom na teden poostrene ječe in v zgubo plemstva.

Razne reči.

— Goriška kupčijska zbornica in mestno starešinstvo sta sklenila prositi državni zbor, da bi se izdelala železnica čez Predél, ako pa to ne bi bilo mogoče, vsaj železnica iz Škofje Loke poleg Idrije do sv. Lucije in od tod skoz Gorico v Trst. Za Gorico bi bila ta črta pač res koristna, za občni promet pa bolje kaže črta čez Loko, Razdrto in Divačo v Trst.

— Mil. tržaški škof Dobrila so po naznanilu „Edinosti“ že iz nevarnosti. V cerkvah se za nje opravljajo molitve.

— Iz Trsta poroča „Edinost“, da napravijo telefonske poteze gg. K. Preinitsch in dr. E. Geiringer iz Trsta in rudarski vodja J. Wessely iz Dunaja; trgovinski minister jim

je dal dotično dovoljenje. — Tudi vozne črte avstrijskega Lloydja se imajo zdajno premeniti. Na Dunaji je prav zdaj zbrana posebna komisija, sestavljena iz poslancev avstrijske in ogerske vlade, ki se o tem dogovarja.

— Nove stotake je izdala 1. t. m. avstr. ogerska narodna banka. Stari še veljajo do srede prihodnjega leta. — Barve so modre kakor desetaki.

— Samomor. Neki pastir je našel 29. oktobra v Zarebrniškem gozdu pri Litiji obesnega človeka, ki je doma iz Žaljne in se piše Damijan Prijatelj. Služil je pri vojaki, od katerih je pa ubežal in se okoli Litije potikal. Pravijo, da se mu je včasih v glavi nekoliko mešalo.

— Opozorujemo na današnji inserat: „Borzne operacije“ bankine hiše „Leitha“ na Dunaj.

Zahvala.

Velečestnim gg. duhovnikom, mestnim odbornikom, uradnikom, pevcem dijakom, in slavnemu občinstvu sploh za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu svojega priljubljenega strijca p. n. gospoda

Šimna vit. pl. Villana,

prošta v Novem mestu itd.,

za krasne vence in prelepo petje najtoplejšo hvalo izrekajo

žalujoči sorodniki.

Novomesto 9. nov. 1881.

Borzne operacije

izvršuje točno, gladko in direktno po originalnih cenah

bankina hiša „Leitha“

(administracije Halmaj),

Wien, Schottenring 15, vis-à-vis d. Börse.

z

a) pri omejeni zgubi: (premije 20 do 70 gld. za vsakih 5000 papirjev (à la hausse ali baisse);

b) če cene poskočijo ali padejo (Stellage);

c) pri pridržanji, da se papirji z in sicer: dobičkom v denar spravijo.

Kupčije na dobiček se točno in direktno izvršujejo. Družbine kupčije (samo 30 do 60 gold. vplačila za 1000 gl. v papirjih.) Provizije samo 50 kr. Gotovega plačila ni treba. Vnanje naročila in vsa bankirska opravila se točno poskrbujejo. Pojasnila in podučila se primerno in brezplačno dajejo v denarnem in izrebovalnem listu „Leitha“ (3)

Obilno obsegajoča brošura ima: izrebovalni koledar (naerte vseh evropskih žrebanj poduk), kako naj se denarji na dobiček nakladajo, o raznih papirjih, zavarovanji lozov itd. Pošilja se zastoj in brezplačno.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v katerih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grozdja; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljše sorta za botelje. Tudi te bukvice učé, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinsk jezih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, milo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov. ki donajajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa s poštnim povzetjem pod naslovom (6)

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.